

METROPOLĪTS ANTONIJS SPRINGOVIČS

(1876–1958)

Antonij Springovičs dzimis 1876. gada 31. oktobrī Rēzeknē dievbijīgu vecāku ģimenē. Pēc pilsētas skolas beigšanas viņš 1893. gadā iestājas Pēterpils Garīgajā seminārā, tad izglitojas Garīgajā akadēmijā, ko beidz ar teoloģijas maģistra grādu. Par priesteri iesvētīts 1901. gada 24. jūnijā.

Pirmā darba vieta bija Orlā un Pinskā, pēc tam strādāja Izvaltā. No 1906. līdz 1918. gadam viņš bija Liksnas draudzes prāvests. Draudzei bija veca mūra baznīca, celta 1798. gadā, tāpēc centīgais prāvests 1909.–1913. gadā uzbūvēja jaunu ķieģeļu dievnamu gotiskā stilā. Veco mūra dievnamu nojauca un daļu no materiāliem izlietoja jaunā dievnama celšanai, bet pārējos materiālus izlietoja divstāvu plebānijas būvei.

Dzīvodams Liksnā, A. Springovičs apkalpoja arī Nicgales draudzi. Par vikāriem pie viņa kalpoja J. Ļahs un S. Vaikulis. Pirmā pasaules kara laikā Liksnas baznīca nokļuva ugunsjoslā, un 1915. gada 15. oktobrī vācieši sāka ar lielgabaliem apšaudīt Liksnas baznīcu. Prāvests pārcēlās nomaļā sādžā un tur noturēja dievkalpojumus.

1918. gadā metropolīts E. Ropps iecēla A. Springoviču par savu ģenerālvikāru Latgalē. Kad nodibināja Rīgas bīskapiju, tad no četriem bīskapa amata kandidātiem Romā izvēlēja Antoniju Springoviču. Par bīskapu viņu konsekrēja 1920. gada 22. augustā Aglonā Žemaitijas bīskaps sufragans J. Skvireckas. Svinībās bi-

ja ielūgti arī citi bīskapi un pāvesta nuncijs Varšavā A. Ratti (vēlākais pāvests Pījs XI). Pēckara sliktās satiksmes dēļ neviens neieradās. Svinības notika baznīcas laukumā, Aglonas dievnama priekšā. Piedalījās ap 80 garīdznieku un ļoti daudz dievlūdzēju. Dziedāja Aglonas un Daugavpils baznīcas apvienotais koris.

Aglonā bīskaps A. Springovičs nodibināja kūrīju un Garīgo semināru, kas darbojās no 1920. gada 3. oktobra līdz 1924. gada 27. februārim.

1922. gadā ar bīskapa A. Springoviča pūlēm noslēdza konkordātu (nolīgums starp pāvestu un valdību). Pāvests Pījs XI 1923. gada 25. oktobrī bīskapu A. Springoviču iecēla par Rīgas arhibīskapu. Viņš 1924. gada 4. maijā svētā Jēkaba katedrālē par bīskapu konsekkrēja J. Rancānu.

Rīgas arhidiecēzes sinode arhibīskapa vadībā notika 1937. gadā no 19. līdz 21. augustam. Tāpat ar arhibīskapa pūlēm nodibināja Liepājas bīskapiju 1937. gadā. Tā paša gada 8. maijā A. Springoviču paaugstināja par metropolītu. Kā Rīgas provinces metropolītam Latvijas Universitāte viņam 1938. gadā piešķīra Goša doktora nosaukumu (honoris causa). Piešķiršanas svinības notika Teoloģijas fakultātes zālē 1938. gada rudenī.

Antonijs Springovičs bija bīskaps 38 gadus. Viņš nomira P. Stradiņa slimnīcā 1958. gada 1. oktobrī. Apbedīšana notika 6. oktobrī svētā Miķeļa kapos. Uz kapa ir skaists marmora pieminēklis.

Jau pirmajā dienā pēc konsekkrācijas par bīskapu – 1920. gada 23. augustā – A. Springovičs izdeva savu pirmo ganarakstu. Pavisam viņš izdevis vairāk ka 25 ganarakstus. Bez tam tika sūtījis daudz dažādu cirkulāru atsevišķiem prāvestiem un draudzēm. Izdevis garīga satura grāmatas par Jēzus Sirds intronizāciju un godināšanu, tikai bez sava paraksta.

Antonijs Springovičs par saviem palīgbīskapiem konsekkrējis P. Strodu un K. Duļbinski, kā arī tika iesvētījis daudzus Garīgā semināra audzēkņus par priesteriem. Pirmais bija A. Oļševskis.

Pēc Rīgas diecēzes nodibināšanas metropolīts dibināja jaunus dekanātus, draudzes, likdams un pat palīdzēdams celt jaunus dievnamus. Uzceltos konsekkrēja. Tāpat izdarīja daudzas kanoniskās vizitācijas, kur pats bieži sprediķoja. Viņš bija labs sprediķotājs. Ātri atrada katrai situācijai tematu un prata to iespaidīgi pateikt. Rūpējās par Garīgo semināru, katru gadu rīkoja garīdznieku garīgos vingrinājumus (rekolekcijas) un daudzus apdāvinātos garīdzniekus sūtīja mācīties uz ārzemēm.

Dzīvē ļoti mīlēja zirgus, patika tajos rīkot izbārumus un lab-

prāt ar tiem sarunājās. Tāpēc daudzās draudzēs ieviesa zirgu aizbildņa svētā Jura atlaidas, kā arī sava debesu aizbildņa svētā Antona svētkus.

Daudzi priesteri ir plaši aprakstījuši metropolīta dzīves gājumu. Visplašākais apraksts pieder P. Apšiniekam, viņš sīki izklāsta bīskapa A. Springoviča konsekrācijas svinības Aglonā, kur atmiņu autors bijis diakons, bet par subdiakonu kalpojis A. Tumāns. P. Apšinieks savās atmiņās apraksta metropolīta A. Springoviča dzīvi un darbību ļoti kritiski.

Pēc Otrā pasaules kara Latvijā sākās dažādi ateisma paņēmieni. Smagi nācās pārdzīvot, ka pret katoļu Baznīcu Latvijā visvairāk ir cīnījies Zigmunds Springovičs (Balevics) – metropolīta A. Springoviča brāļadēla dēls, uzaudzis metropolīta saimē. Viņa sarakstītajā grāmatā «Katoļu garīdznieki Latvijā» (izdota Rīgā 1961. gadā) ir izmantots Rīgas metropolijas kūrījas slepenais arhīvs, kas viņam bija pieejams, dzīvojot pie metropolīta, tāpat arī Latvijas slepenpolicijas materiāli. Tāpat tā paša autora citas grāmatas, kā arī dažādi publicējumi laikrakstos. Plašāk par to var lasīt H. Trūpa-Tropa grāmatā «Latvijas Romas katoļu Baznīca komunisma gados» (Rīga, 1992. gads).

Avots:

Svilāns, Jānis. Latvijas Romas katoļu priesteri / Jānis Svilāns, Alberts Budže. - Rēzekne : Latgales kultūras centra izdevniecība, 2008. – 1.sēj.- 253.- 255. lpp.